

Смернице за спровођење пробног завршног испита у школској 2014/2015. години

У Заводу за вредновање квалитета образовања и васпитања припремљен је материјал за пробно спровођење завршног испита за ученике осмог разреда и одрасле полазнике који ће полагати завршни испит у јуну 2015. године. Припремљена су три теста: тест из српског, односно матерњег језика, тест из математике и комбиновани тест којим су обухваћени садржаји из пет наставних предмета (историја, географија, физика, биологија и хемија) и упитник за ученике.

За припаднике националних мањина припремљени су тестови на седам језика: мађарском, албанском, словачком, русинском, румунском, хрватском и бугарском.

За полазнике школа које остварују програме основног образовања одраслих припремљени су посебни тестови у којима су уважени захтеви из стандарда постигнућа за крај функционалног основног образовања одраслих.

Тестове за пробно спровођење завршног испита прате упутства за оцењивање, спецификације тестова и упутство за унос и обраду података.

Да би се омогућило ученицима да вежбају што већи број за њих непознатих задатака, у овим тестовима нема задатака из објављених збирки. Рад на новим задацима има, пре свега, функцију припреме и навикавања ученика на пажљиво и фокусирано читање текста задатка и анализу елемената који се дају у задатку.

Приликом спровођења пробног завршног испита, потребно је да се у школама реализују следеће активности, према датом редоследу:

1. Директор школе обезбеђује штампање и безбедно чување тестова за пробни завршни испит и упитника.

Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања, посредством школских управа, у електронској форми доставља школама:

- смернице за пробно спровођење завршног испита у школској 2014/2015. години;
- тестове из српског, односно матерњег језика и математике и комбиновани тест;
- упитник за ученике;
- упутства за оцењивање, са решењима и начином бодовања за сва три теста;
- спецификације тестова;
- упутство за унос и обраду података;
- програм за унос и обраду података.

Директор школе треба да обезбеди штампање и безбедно чување тестова за пробни завршни испит, чиме се осигурава да садржај тестова остане непознат ученицима и наставницима до пробног испита. Директор школе обезбеђује и штампање упитника

које ученици анонимно попуњавају.

2. Одељењске старешине треба да обавесте родитеље и ученике о реализацији пробног завршног испита.

Најмање три дана пре реализације, одељењске старешине треба да обавесте родитеље и ученике о пробном завршном испиту и објасне сврху ове активности.

У информацији за ученике и родитеље обавезно треба нагласити следеће:

- пробни испит је прилика да се ученици упознају са редоследом корака, обавезама и правима у вези са завршним испитом;
- на пробном испиту ученици ће имати прилику да на непознатим задацима провере своје знање у одређеној области предмета;
- на пробном испиту ученици ће анонимно попуњавати упитник;
- резултати са завршног испита се не претварају у оцене ученика и не служе за оцењивање ученика;
- резултате са завршног испита наставници треба да користе у планирању активности за припремање ученика за завршни испит;
- ученици ће у два дана радити три теста (24. априла 2015 – тест из математике, након чега ученици анонимно попуњавају упитник, 25. априла 2015 – тест из српског, односно матерњег језика и комбиновани тест, са паузом од пола сата између два двосатна термина).

Напомена: Изузетно, у складу с потребама појединих ученика који су били спречени да приступе испиту, школа може одредити додатни термин у току прве седмице након пробног тестирања.

3. Школски тим припрема просторију/-е у којој/-има ће се спроводити пробни завршни испит.

Школски тим (именује га директор школе) обезбеђује просторне услове за спровођење пробног завршног испита. Након процене просторних могућности школе, одређује се један од начина спровођења пробног завршног испита и то:

Начин бр. 1 – Сви ученици полажу пробни завршни испит у једној просторији (фискултурна сала, школски хол, свечана сала).

Начин бр. 2 – Сви ученици полажу пробни завршни испит тако што ће бити распоређени у две-три велике просторије (комбинација хол-свечана сала, хол-фискултурна сала и сл.).

Начин бр. 3 – Сви ученици полажу пробни завршни испит тако што ће бити распоређени у учионице.

Начин бр. 1 је приоритет, јер се свим ученицима обезбеђују исти услови за полагање испита. Само у оним школама у којима није могуће обезбедити овакве услове бира се начин бр. 2. Изузетно, пробни завршни испит може се спровести на начин бр. 3.

У одређивању простора у коме ће се спроводити пробни завршни испит, школски тим се руководи следећим захтевима:

- клупе се распоређују тако да је удаљеност између две клупе у сваком смеру најмање

1,2 метра;

- једна клупа – један ученик, при чему ученик заузима средишњи део клупе;
- постоји испуњеност осталих услова за рад (светлост, могућност проветравања).

За ученике са сметњама у развоју и инвалидитетом, којима се при полагању завршног испита пружа одговарајућа подршка, простор за полагање испита прилагођава се врсти подршке која се пружа ученику.

У непосредној припреми простора у коме ће бити спроведен пробни завршни испит, клупе се нумеришу тако што се на сваку клупу залепи папир са редним бројем клупе. Редни број клупе одговара редном броју ученика са збирног списка.

У простору се припрема место где ученици одлажу личне ствари које се не смеју користити на пробном завршном испиту.

4. Директор треба да обезбеди довољан број дежурних наставника, за дежурство у просторији/-ама у којој/-има се одвија пробни завршни испит.

Потребан број дежурних наставника утврђује се према следећим критеријумима:

- ако се испит полаже у једној или неколико већих просторија, на 10 до 12 ученика треба предвидети једног дежурног наставника;
- ако се испит полаже у учионицама, за сваку учионицу треба предвидети два дежурна наставника на највише 18 ученика;
- ако ученици са сметњама у развоју полажу пробни завршни испит у посебним просторијама, треба предвидети по два дежурна наставника за сваког ученика;
- за дежурство испред просторија у којима се полаже пробни завршни испит, потребно је обезбедити довољан број додатних дежурних наставника.

5. Школски тим обавештава ученике о начину полагања пробног завршног испита.

Школски тим обавезан је да три дана пре почетка пробног завршног испита објави на огласној табли информацију која садржи:

- датум – 24. април (тест из математике од 12 до 14 сати, након чега ученици анонимно попуњавају упитник) и 25. април (српски, односно матерњи језик од 9 до 11 часова и комбиновани тест од 11 часова и 30 минута до 13 часова и 30 минута);
- списак ученика који полажу пробни завршни испит по азбучном реду;
- цела генерација ученика осмог разреда (редни број, име и презиме ученика, одељење, ознака просторије у којој ученици полажу испит – за сваког ученика);
- напомену о томе да у просторији у којој полаже испит, ученик седи на месту са редним бројем које одговара редном броју са збирног списка ученика;
- списак докумената који се обавезно доносе на пробни завршни испит (ученик који полаже пробни завршни испит мора код себе имати оверену ђачку књижицу са залепљеном фотографијом);
- списак прибора за рад на пробном завршном испиту (за српски језик – графитна оловка, хемијска оловка и гумица, за математику – графитна оловка, хемијска

- оловка, гумица, троугао, лењир и шестар);
- од личних ствари на испит се може унети само вода/освежавајући напитака, а све остале ствари обавезно се одлажу на посебно место током трајања испита.

6. Тим за прегледање тестова, на основу Упутства за оцењивање, са решењима и начином бодовања, прегледа и бодује тестове.

На основу Упутства за оцењивање, Тим за прегледање тестова (именује га директор школе) прегледа и бодује све тестове у радној седмици након пробног тестирања. Затим, кодирају задатке и тако припремају податке за унос у одговарајући програм. За сваку недоумицу при тумачењу Упутства за оцењивање, тим за прегледање тестова може консултовати координаторе за одговарајући предмет, који су доступни радним данима од 8 до 16 часова и у суботу 25. априла од 9 до 15 часова на број телефона 011/2067007.

7. Лице за унос података уноси резултате тестова и податке из упитника за ученике у одговарајуће програме.

На основу Упутства за коришћење програма за унос и обраду података, лице за унос (именује га директор школе) уноси све резултате тестова и податке из упитника у радној седмици након завршеног прегледања тестова.

8. Предметни наставници из српског језика, математике и пет наставних предмета који су обухваћени комбинованим тестом анализирају резултате ученика и утврђују области у којима је потребна додатна подршка ученицима у припремању за завршни испит.

Резултати ученика омогућавају увид у постигнућа ученика на нивоу сваког задатка и теста у целини. Ове податке предметни наставници користе да би анализирали резултате ученика и утврдили области у којима је потребна додатна подршка ученицима у припремању за завршни испит. Предметни наставници су дужни да дају ученицима повратну информацију о индивидуалним постигнућима и о постигнућу на нивоу одељења. Подаци из упитника школе могу користити ради разумевања образовног окружења и постигнућа ученика на нивоу одељења у целини или на нивоу школе.

Напомињемо да резултате пробног завршног испита не треба користити за оцењивање ученика!

Школе су у обавези да чувају годину дана тестове са пробног завршног испита, пратеће упитнике за ученике и попуњене Excel фајлове и да их на захтев Завода за вредновање квалитета образовања и васпитања благовремено доставе за потребе анализе квалитета задатака или за друга истраживања на националном нивоу.